



ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő rendőri
intézkedés elleni panasz elbírálása
Ea:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos képviseletében előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban az a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1.) jogi képviselő
- 2.) Független Rendészeti Panasztestület
- 3.) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4.) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos képviselőjében képviselő postai úton terjesztette elő panaszát, amelyben a panaszossal szemben *-én fogantatosított rendőri intézkedést kifogásolta. A jogi képviselő kérte, hogy panaszát a Panasztestület vizsgálja ki.

A jogi képviselő beadványában előadta, hogy a panaszos *-n a délelőtti órákban a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) * Befogadó Állomáson lévő adományboltban tartózkodott, amikor négy „férfi rendőr” megjelent, akik magyar nyelven „rendkívül kevés angolsággal” felszólították a panaszost arra, hogy tartson velük. A panaszos angol nyelven megkérdezte a rendőröket, hogy milyen okból kell velük mennie, azonban a rendőrök nem közölték az intézkedésük okát, csak annyit mondtak a panaszosnak, hogy átfogják kísérni a Hivatal egyik helyisége elé. A panaszos megkérdezte, hogy telefonját magával viheti-e, azonban a rendőrök ezt nem engedték meg neki. A panaszos ellenállást nem tanúsítva a négy „férfi rendőr” kíséretében átsétált a Hivatal egyik helyisége elé, amely séta kb. száz méter lehetett, ott a szabad ég alatt, amikor a panaszos sok ismerőse odagyűlt, a rendőrök megbilincseltek.

A jogi képviselő állítása szerint a panaszos kérdése ellenére sem közölték a rendőrök, hogy vele szemben miért került sor bilincs alkalmazására, illetve a rendőrök azt sem kérdezték meg a panaszostól, hogy mennyire szorítja a bilincs. A jogi képviselő álláspontja szerint amennyiben a rendőrök a panaszos által értett nyelven megkérdezték volna, úgy a panaszos azt válaszolta volna, hogy fáj a keze, mivel mindkét csuklóját szorította a bilincs. A panaszos azt is közölte a rendőrökkel, hogy szeretne beszélni az ügyvédjével, azonban a rendőrök nem segítettek abban, hogy beszélhessen az ügyvédjével.

A jogi képviselő állítása szerint a panaszosnak semmilyen érdemi tájékoztatást nem nyújtottak a rendőrök, csak már megbilincseltek kezekkel bekísérték a Hivatal várakozóhelyiségébe, amelyet az udvartól egy ajtó nélküli rács választott el, így a panaszost sokan láthatták és látták is.

A jogi képviselő elmondása szerint őt telefonon a panaszos egyik barátnője értesítette arról, hogy a panaszost bilincsből őrizetbe vették, ezért megjelent a helyszínen, ahol a panaszos előadta részére a történetet. Amikor a rendőr észrevette, hogy ő tud angolul beszélni, megkérte arra, hogy tájékoztassa a panaszost arról, hogy amennyiben együttműködik a rendőrséggel, levezik róla a bilincset. A tájékoztatást követően a panaszos közölte, hogy együttműködik, amelyre figyelemmel a rendőrök levették a bilincset.

A rendőrök az intézkedés végén a panaszos részére átadtak egy igazolást, amely szerint a panaszos előállítását * órától * óráig tartott, előre alá volt húzva az, hogy sérülése nem keletkezett és panaszal nem élt. A panaszos az egyik intézkedő rendőr kérdésére elmondta, hogy miután levették róla a bilincset, fájdalmat már nem érzett, de elmondta azt is, hogy amíg a bilincs rajta volt fáj a csuklója. Az eljáró rendőr szóban tájékoztatta a panaszost arról, hogy a megfelelő határidőkön belül tehet még panaszt a rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszbeadvány szerint az előállításnak az vetett véget, hogy a Hivatal észlelte „súlyos hibáját”, amelyet ha nem követ el, nem is kerül sor arra, hogy értesítse a rendőrséget, és a Hivatal idegenrendészeti hatósága tájékoztatta az eljáró rendőrséget, hogy az intézkedés oka megszűnt.

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszos előállítására jogalap hiányában került sor, bilincs alkalmazása jogszerűtlen volt, tekintettel arra, hogy a panaszos semmilyen módon nem mutatta jelét annak, hogy ellenállt volna, vagy szándékában állt volna ellenállni a rendőri intézkedésnek, vagy az alól megpróbálná magát valamilyen módon kivonni. A jogi képviselő

állítására szerint, amikor személyesen megérkezett a helyszínre, a panaszos nyugodt testtartásban ült a várakozó helyiségében, rajta a bilincsel. A panaszos mellett ráadásul két rendőr is ült, akik gondoskodtak a panaszos őrzéséről, ezért semmilyen jogszerű oka nem volt a rendőröknek arra, hogy a panaszost megbilincseljék és továbbra is bilincsben tartsák. A jogi képviselő a bilincs használatával összefüggésben hivatkozott az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértésére. A jogi képviselő megítélése szerint a rendőrség megalázó helyzetbe hozta a panaszost, amellyel megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkét, valamint az Rtv. 16. § (4) bekezdésében foglaltakat.

A jogi képviselő állítása szerint a rendőrök nyilvánvalóan megsértették a bilincseléssel az Rtv. 16. § (1) bekezdését, valamint az Rtv. 48. §-át is, hiszen a bilincselés feltételei nem álltak fenn, és a bilincselés számára aránytalan sérelmet okozott. A bilincselés, valamint az előállítás súlyosan megsértette a panaszos emberi méltóságát is.

A jogi képviselő megítélése szerint a panaszos részére kiállított igazolás szintén jogsértő, mert egyáltalán nem tartalmaz tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy milyen jogalappal állították elő a panaszost.

A jogi képviselő szerint a panaszossal nyilvánvalóan lehetett angol nyelven beszélni, ám az eljáró rendőrök közül egyikük sem beszélt vele angolul, amely körülmény fokozta a panaszos kiszolgáltatottságát. A bilincs levételére csak azért és csak akkor került sor, miután az egyik eljáró rendőr megkérdezte tőle, hogy tud-e a panaszossal angolul beszélni, amire igennel felelt.

A jogi képviselő kiemelte, hogy a panaszos nő, akit nagyon megviselt, hogy négy férfi rendőr állította elő és egy férfi rendőr bilincselte meg. A panaszos eleve egy „traumatizált menedékkérő”, akivel szemben az eljáró rendőröknek mérlegelniük kellett volna, hogy nem véletlenül tartózkodik egy menekülttáborban, és azt is, hogy nő. A panaszosnak az előállítás és a bilincselés rossz hatással volt az eleve rossz pszichés állapotára, amely körülmény alátámasztásul *-n kelt pszichiátriai feljegyzés került csatolásra. A feljegyzés tartalmazza, hogy a krónikus PTSD-s (poszttraumatikus stressz szindróma) páciens állapotromlása nagymértékben összefüggést mutat az elszenvedett méltatlan bánásmód retraumatizáló hatásával.

A beadványban foglaltak alapján a jogi képviselő a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

- az előállítás jogszerűségét;
- a bilincs alkalmazásának jogszerűségét és annak módját;
- az előállításról szóló igazolás tartalmának hiányosságát;
- a nem megfelelő angol nyelvtudást;
- a méltatlan bánásmódot;
- a rendőri intézkedés következtében fellépő állapotromlást.

II.

A Panasztestület a sérelmezett rendőri intézkedéssel kapcsolatban kialakított állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát, a II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogát és a XXIV. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Panasztestület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőrség mulasztott akkor, amikor a megkeresés alapjául szolgáló végzés jogerejét, illetve végrehajthatóságát nem ellenőrizte és e

nélkül működött közre a végrehajtásban, és foganatosított elfogást és előállítást. Mindezek alapján a Panasztestület indokoltnak találta megállapítani a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogának sérelmét. Szintén sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga az előállítás érdekében alkalmazott kényszerítő eszköz használat miatt. Ugyanakkor a Panasztestület az igazolás tartalma miatti panasz kapcsán úgy döntött, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Továbbá a Panasztestület az angol nyelvtudás hiányában nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért úgy döntött, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem volt megállapítható.

A Panasztestület álláspontja szerint a konkrét esetben megvalósult sérelem jellegénél fogva elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe:

- panaszbeadvány;
- panaszbeadvány-kiegészítés;
- pszichiátriai feljegyzés;
- rendőri jelentések;
- elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentés;
- igazolás előállítás időtartamáról;
- parancsnoki kivizsgálás.

IV.

Jelen közigazgatási hatósági eljárás során a jogi képviselő által előterjesztett beadványában, illetőleg kiegészítő beadványában túlmenően további nyilatkozatot, illetőleg további bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – a rendőri jelentésekben foglalt nyilatkozatokon és a rendelkezésre álló adatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Az eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül, így a hatóságnak mérlegelési jogkörébe tartozik a bizonyítékok megválasztása. A hatóság a feltárt bizonyítékok alapján döntheti el, hogy melyik bizonyítékot és miért vett figyelembe a valósághű tényállás megállapítása érdekében, és ezzel párhuzamosan más bizonyítékokat esetlegesen miért rekesztett ki a bizonyítás köréből, azonban e döntését minden esetben indokolnia kell.

V.

A rendelkezésre álló – a III. részben felsorolt – bizonyítási eszközök alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

Az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben, valamint a rendőri jelentésben foglaltak szerint a Rendőrkapitányság beosztottjai, rendészeti feladatuk ellátása során *-n * órák a közrendvédelmi alosztályvezető utasítására megjelentek a *. szám alatti Befogadó Állomáson, mivel két személy – egy guineai férfi és egy nigériai nő, a panaszos, mint menedékkérők, akikkel szemben menekültügyi eljárás volt folyamatban – jogellenesen tartózkodott Magyarország területén. A helyszínen a rendőrök Sz. A. bejelentővel, a Hivatal ügyintézőjével felvették a kapcsolatot, aki a fentiekben túl elmondta, hogy a személyek őrizetbe vétele szükséges, ezért a rendőrök nevezettek felkutatását megkezdték. A befogadó állomás főutcáján az árok partján ülő személyek közül a guineai férfi azonosításra került, ezért őt a rendőrök intézkedés alá vonták. Eközben két rendőr a rendőrök köré gyűlt menedékkérőket tartották vissza, hogy az intézkedést ne tudják zavarni. Ezt követően az elfogott férfi menedékkérőt a Hivatal hivatali helyiségébe kísérték, ahol a két rendőr a hivatali helyiség előtt őrizték. Ezután a befogadó állomás bejáratától balra lévő utca középső részén a Hivatal másik munkatársa – aki szintén jelen volt a rendőrök kiérkezésekor – azonosította a nigériai menedékkérőt, a panaszost, aki éppen egy épületből lépett ki, ezért a rendőrök intézkedés alá vonták. A egyik rendőr angol nyelven közölte a panaszossal, hogy elfogta, egyben felszólította, hogy kövesse az ügyintéző hivatali helyiségébe. A panaszos erre megfordult és megkísérelte az épületbe visszamenni. Ekkor a rendőrök az útjába álltak és a rendőr megismételte a felszólítást, egyben közölte, hogy amennyiben ellenszegül, úgy kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor, amely felszólításnak a panaszos eleget tett. Ezt követően az ügyintéző helyiség bejáratához érve a panaszos ismét megfordult és megkísérelte az őt kísérő rendőri egységet megkerülve a helyszínt elhagyni. Erre a rendőr ismételten figyelmeztette a panaszost, majd kezeit előre helyzetbe megbilincselte, mivel a panaszos által tanúsított magatartására figyelemmel szökésétől lehetett tartani. Ezt követően a rendőr a hivatali helyiség előterében a tolmács segítségével a panaszos részére a törvényben előírt tájékoztatást és figyelmeztetést a vele szemben alkalmazott rendőri intézkedésről megadta. A panaszos erre úgy nyilatkozott, hogy az angol nyelven adott tájékoztatást nem érti, továbbra sem tanúsított együttműködő magatartást, ezért őrzésbiztonságának fenntartása érdekében vele szemben a bilincs alkalmazását fenntartotta. A helyszínre * órák érkezett a jogi képviselő, akit a panaszos láthatóan ismert, vele hajlandó volt kommunikálni. Ekkor a rendőr a szükséges mértékben tájékoztatta a jogi képviselőt az intézkedéssel kapcsolatban, egyben kérte a segítségét, hogy tájékoztassa a panaszost a vele szemben alkalmazott eljárásról. Ennek hatására a panaszos viselkedése együttműködővé vált, a kérdésekre választ adott, az utasításokat végrehajtotta. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása * órák megszűnt. Ekkor a jogi képviselő elmondta, hogy a panaszos állítása szerint egy mobiltelefont hagyott hátra az egyik épületben, amelyet a panaszos az intézkedés során nem jelzett, azonban kérésére és együttműködő magatartására figyelemmel a rendőr a panaszost elkísérte, azonban a telefon a panaszos által mutatott helyen nem volt. Időközben a Hivatal ügyintézője a rendőrt arra vonatkozóan tájékoztatta, hogy a Bíróság végzésére tekintettel a panaszost őrizetbe venni nem lehet, mivel a fellebbezésre rendelkezésre álló határidő még nem telt el, egyben tájékoztatta, hogy nevezett jogszerűen tartózkodik Magyarország területén. A rendőr a fentieket jelentette a közrendvédelmi alosztályvezetőnek, aki a panaszos szabadítására adott utasítást, amely * órák megtörtént. A jogi képviselő segítségével a panaszos tájékoztatva lett a panaszjog lehetőségekről, amelyre a panaszos úgy nyilatkozott, hogy panasszal nem kíván élni, sérülése nem keletkezett. A panaszos részére az igazolás kiadásra került.

A rendőri jelentés tartalmazza, hogy a panaszos elfogására az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja – aki az ország területén jogellenesen tartózkodik – alapján került sor. A bilincs alkalmazására az Rtv. 48. § c) pontja – szökés megakadályozása érdekében –, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat)

41. § (4) bekezdés b) pontja szerint – kezek előre – bilincselésével történt. A bilincs alkalmazása *-n * órától * óráig tartott.

A rendőr által készített jelentés tartalmazza továbbá, hogy a helyszínen a Hivatal ügyintézői a menekültügyi eljárással kapcsolatos írásos dokumentumokat nem bocsátottak a részükre, ugyanakkor semmilyen körülmény nem utalt arra, hogy a Hivatal eljárása szabálytalan, a két ügyintéző egyértelműen beazonosította a két menedékkérő személyt. Velük szemben menekültügyi eljárás volt folyamatban, amelynek során a rendőrség nem végrehajtó hatóság, hanem törvény alapján köteles közreműködni.

A másik rendőr által készített jelentés tartalmazza, hogy a befogadó állomás egyik utcáján tartózkodó férfi menedékkérő személyt a Hivatal munkatársa beazonosította, az intézkedő rendőr angol nyelven közölte vele az intézkedés tényét. A ruházatátvizsgálatát követően a férfi menedékkérő ellenszegülése miatt a rendőr a férfi kezeit hátra helyzetbe megbilincselte és a Hivatal ügyintézői helyiségébe kísérték. Ott őrizték a menedékkérő férfit. A Hivatal kezdeményezésére a férfi egy másik hivatali helyiségbe át lett kísérve.

A rendőri jelentés szerint a férfi menedékkérőt két rendőr egy másik hivatali helyiségbe kísérte. Ez idő alatt a panaszos ügyintézése során biztosítási feladatot látott el, amikor belépett a helyiségbe a jogi képviselő, aki közölte, hogy a panaszos ügye még nincs lezárva, ezért vele szemben alkalmazott korlátozó intézkedés nem helytálló. Ezt követően megállapítást nyert, hogy a panaszos még jogszerűen tartózkodott Magyarország területén, ezért az intézkedést a szükséges papírok kitöltése után befejezték.

A rendőrtiszt által készített rendőri jelentés szerint a Hivatal a rendőrség együttműködését kérte két fő menekült elfogásában, valamint a menekültügyi eljárás lefolytatásának idejéig azok őrzésében, majd őrzött szállásra történő átkísérésében.

Az intézkedő rendőr által készített jelentés szerint többedmagával kísérelte meg a panaszos felkutatását. A Hivatal munkatársa a befogadó állomás bejáratától balra lévő utca középső részén azonosította a panaszost, aki az egyik épületből lépett ki. Ekkor a panaszost intézkedés alá vonta.

A rendőr a panaszossal angol nyelven beszélt. Tekintettel volt nemére, a helyzetére – mint menedékkérő – ugyanakkor kellő határozottsággal járt el az intézkedés eredményes végrehajtása érdekében. Különös figyelmet fordított arra, hogy a végrehajtás ne történjen megalázó módon. Angol nyelvet társalgási szinten beszéli, több száz intézkedés során alkalmazta az angol nyelvtudását, ez ideig az intézkedésben érintettek minden esetben megértették az általa elmondottakat. A panaszost legalább három ízben, ebből egyszer tolmács segítségével, megkísérelte tájékoztatni az intézkedés okáról, annak várható időtartamáról. A bilincselést megelőzően legalább két ízben angol nyelven figyelmeztette, hogy amennyiben megkísérli kivonni magát az intézkedés alól, vele szemben kényszerítő eszközt kell, hogy alkalmazzon. A panaszos semmit nem közölt, a részére feltett kérdésekre semmilyen nyelven semmit nem válaszolt. Többször megkérdezte tőle angol nyelven, hogy milyen nyelven volna hajlandó kommunikálni, azonban erre a kérdésre sem válaszolt.

Az ügyintézői helyiség bejáratához érve a panaszos megfordult őt és kollégáját megkerülve elindult az ellenkező irányba. Ekkor ezt közölte: „Stop! Please! Where do you go?” majd mindketten a panaszos elé álltak. Ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy a panaszos nem kívánja magát alávetni a rendőri intézkedésnek. Tartott attól, hogy a testi kényszer nem járna kellő hatékonysággal, esetleg lökdösődést eredményezne, végső soron sérülést okozhatna. A leghatékonyabb végrehajtás érdekében úgy döntött, hogy bilincset fog alkalmazni az

ellenszegülés megtörése érdekében a kezek előre bilincselésével. Erre közölte: „Name of the law! You do not cooperate with me! You need to work togedher with the authorities in the asylum proceedings! I will handcup you, raise your hand!” Ezzel egyidőben a bilincset elővette és kezeit előre tartva jelezte a panaszosnak, hogy mit vár el tőle. Erre a panaszos a kezeit előre tartotta. Ekkor a bilincset a csuklóira helyezte, oly módon, hogy a bilincs a kéztőcsont és a kézfej között helyezkedett el, nem szorosán, mivel a bilincs és a panaszos csuklója közé annak lezárásakor egy ujját helyezte. Ekkor azt kérdezte: „It hurts? Everythink is all right?” A panaszos ezen kérdésekre sem válaszolt. Ekkor az ajtó felé mutatott, mire a panaszos az épületbe belépett.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségére a figyelmeztetés angolul közölte: „I must be enforced the cooperation. If you resist the police measure, i must to use of coercive means.” Ezt a figyelmeztetést legalább két ízben újra megismételte.

A panaszos a kényszerítő eszköz alkalmazása során sem verbálisan, sem nonverbális jelekkel – sziszegéssel, összerándulással – nem jelezte, hogy az fájdalmat okozna. Amikor tolmács segítségével ismételten feltette neki az erre irányuló kérdést, szintén nem jelzett ilyet. Amikor a panaszos szabadítását követően a jogi képviselő segítségével nyilatkozta, hogy sérülése keletkezett-e az intézkedés során, a panaszos úgy nyilatkozott, hogy fájdalom nincs, sérülése nem keletkezett. A panaszos ekkor a jogi képviselő felé megjegyezte, hogy a bilincselés során fájdalmat érzett. Ekkor megkérdezte, hogy orvosi ellátást kér-e, azonban a panaszos azt felelte, hogy nem kér.

A rendőr megjegyezte, hogy a bilincselést olyan körülmények között hajtott végre, hogy azzal sem fájdalmat, sem sérülést nem okozhatott.

A panaszos az intézkedés során mindvégig ellenszegült. A tolmács segítségével hozzá intézett felszólításoknak nem tett eleget, a feltett kérdésekre nem válaszolt, tevékenységével meg kívánta hiúsítani az intézkedést megalapozó menekültügyi eljárást.

A panaszost a Hivatal hivatali helyisége előtt kialakított várakozó helyiségben helyezte el oly módon, hogy rajta kívül az intézkedő rendőrök, a Hivatal ügyintézői és a tolmács voltak jelen. Előállító helyiségbe nem került elhelyezésre. Az előállítás időtartamáról szóló igazolást a panaszos részére az intézkedés végén átadta. Annak tartalmát ismertette, valamint a jogi képviselő aprólékos részletességgel lefordította neki. A jogi képviselő ennek során – az igazolásban a panasztételre foglalt rovatra utalva – többször rákérdezett, hogy kíván-e panasszal élni az intézkedéssel szemben. A panaszos nem kívánt panasszal élni.

Az intézkedés végén a jogi képviselő segítségével a panaszost tájékoztatta a jogorvoslati lehetőségekről. Az erre vonatkozó tájékoztatást a részére átadott igazolás tartalmazza, amelyet a jogi képviselő lefordított neki. A jogi képviselő többszöri kérdés ellenére a panaszos úgy nyilatkozott, hogy panasszal nem kíván élni.

VI.

A rendőri intézkedés elleni panasz elbírálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,
 bb) a belső bűnmegelőzési és büntelítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
 bírálja el.”

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszosnak az előállítás és a bilincselés rossz hatással volt az eleve rossz pszichés állapotára, amely körülmény alátámasztásul *-n kelt pszichiátriai feljegyzés beadványához csatolta, amely tartalmazza, hogy a krónikus PTSD-s (poszttraumatikus stressz szindróma) páciens állapotromlása nagymértékben összefüggést mutat az elszenvedett méltatlan bánásmód retraumatizáló hatásával.

A jogi képviselő által beadványához *-n csatolt – *-n kelt – pszichiátriai feljegyzés tartalmazza, hogy a szakorvos a jogi képviselő kérésére, a panaszos *-n észlelt állapota alapján készült, figyelemmel egy másik szakorvos *-i dekurzusára.

A leírtak alapján megállapítható, hogy a panaszos az intézkedés során egészségügyi állapotának romlására, rosszulletre nem nyilatkozott. Az előállításról szóló igazolás tanúsága szerint az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése nem keletkezett, amelyet aláírásával igazolt.

Annak megállapítása, hogy a rendőri intézkedés közrehatott-e, és amennyiben igen, milyen mértékben a panaszos állapotának romlásában, jelen eljárásnak nem feladata, ennek eldöntése orvos szakmai kérdés. Emellett az állapotromlás kérdésköre csak abban az esetben lehetne releváns, ha a jogalap tekintetében kétséget kizáró módon igazolásra kerülne, hogy a bilincselés alkalmazására jogellenes módon került sor.

A fentiek alapján hatáskör hiányában e sérelmet nem vizsgáltam.

VII.

A jogi képviselő által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

1) Előállítás jogalapja

Az Rtv. 1. § (1) bekezdés szerint „A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, büntelítési célú ellenőrzés, valamint a bűncselekményből származó vagyron visszaszerzése”.

A (2) bekezdés a), b) és c) pontja alapján „A rendőrség a feladatának ellátása során együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a civil szervezetekkel és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel; segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához; támogatja a helyi önkormányzatoknak és az állampolgárok közösségeinek a közbiztonság javítására irányuló önkéntes tevékenységét”.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés értelmében „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja szerint „A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki az ország területén jogellenesen tartózkodik”.

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszos előállítására jogalap hiányában került sor.

A határozat V. részében kifejtettek alapján megállapítást nyert, hogy *-n a Hivatal egyik ügyintézője a Rendőrkapitányság tudomására hozta, hogy a * szám alatti Befogadó Állomás területén két személy – egy guineai férfi és egy nigériai nő, a panaszos – menedékkérő, akikkel szemben menekültügyi eljárás volt folyamatban, jogellenesen tartózkodtak Magyarország területén. E bejelentés alapján kapott utasítás szerint jelentek meg a helyszínen a rendőrök.

A rendőröket a kitérkezésükkor a helyszínen a Hivatal két ügyintézője fogadta, akik a rendőrség együttműködését kérték a két fő menekült – köztük a panaszos – elfogásában, valamint a menekültügyi eljárás lefolytatásának idejéig azok őrzésében, majd őrzött szállásra történő átkísérésében.

A helyszínen két rendőr és a Hivatal (hölgy) ügyintézőjével kísérelte meg a panaszos felkutatását. A Hivatal munkatársa a befogadó állomás bejáratától balra lévő utca középső részén azonosította a panaszost, aki az egyik épületből lépett ki. Ekkor a panaszost a rendőr intézkedés alá vonta és a menekültügyi eljárás lefolytatása, a kiutasítást megelőző őrizetbe vétel végrehajthatóságának biztosítása céljából elfogta és Hivatal ügyintézői helyiség bejáratához előállította.

A hivatkozott jogszabályhelyek alapján megállapítható, hogy a rendőrség feladatai körében nem tartalmaz kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy a rendőrségnek más hatósági jogkör gyakorlására feljogosított hatóság eljárásának törvényességi felügyeletét – a döntés jogerejének és végrehajthatóságának vizsgálatát – el kellene látnia. Erre figyelemmel a rendőröknek nem volt feladatuk a Hivatal munkatársainak helyszínen történt bármilyen jellegű intézkedéseinek, eljárási cselekményei törvényességének felülvizsgálata.

Egy korábbi eset kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) 24.K.31.320/2016/7. számú ítéletében megállapította, hogy „(...) a rendőrségnek nem volt feladata a hatósági intézkedés jogalapjának, illetőleg jogszerűségének vizsgálata, mivel a rendőrség erre sem szakértelemmel, sem jogszabályi felhatalmazással nem rendelkezik, de a jogbiztonság alaptörvényi követelményét is sértené, ha a biztosítást végző rendőr a hatósági intézkedés jogosságát vitatná, avagy vizsgálná, figyelemmel arra is, hogy a rendőrség egyetlen közigazgatási hatóságnak sem feleltes szerve (...)”.

A Bíróság kifejtette továbbá, hogy „(...) a határozat ellen csak az ügyfél, vagy az a személy élhet jogorvoslással, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a fellebbezést pedig csak az arra hatáskörrel rendelkező, illetékes közigazgatási szerv bírálhatja el, ezért a rendőrség ezen okok miatt sem volt jogosult a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára (...)”.

A jogséremlmek egyedi kivizsgálása során a hatályos jogszabályi rendelkezések mellett a bíróságok egyedi döntései is irányadóak. A büntetőjog általános elvei alapján büntethetőséget kizáró ok a jogi tényben való tévedés. Ezen jogelv alkalmazása a jelen ügyben azt jelenti – figyelemmel a hivatkozott bírósági ítéletre –, hogy a rendőrség, mint az idegenrendészeti ügyben közreműködő szervezet, nem tehető felelőssé a Hivatal ügyintézője által adott téves tájékoztatás alapján foganatosított, a rá vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint jogszerűen lefolytatott eljárásáért.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos előállítására – a szakhatóság által tett bejelentés szerint – az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja alapján jogszerűen került sor. A rendőrnek e tekintetben mérlegelési jogköre nincs, így az Rtv. 15. §-ban foglaltak vizsgálata e panaszpont elbírálása kapcsán kizárt.

A leírtak alapján az erre vonatkozó panasz alaptalan.

2) Kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásának jogszerűsége és annak módja

Az Rtv. 47. § alapján *„A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerítést) alkalmazhat”.*

Az Rtv. 48. § szerint *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”*

A Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdés szerint *„Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”.*

A (2) bekezdés alapján *„Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:*

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,*
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erőlkifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,*
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad”.*

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg”.*

A jogi képviselő megítélése szerint a bilincselés feltételei nem álltak fenn, és a bilincselés a panaszos számára aránytalan sérelmet okozott. A jogi képviselő állítása szerint a panaszos semmilyen módon nem mutatta jelét annak, hogy ellenállt volna, vagy szándékában állt volna ellenállni a rendőri intézkedésnek, vagy az alól megpróbálta volna magát valamilyen módon kivonni. A jogi képviselő elmondása szerint, amikor személyesen megérkezett a helyszínre, a panaszos nyugodt testtartásban ült a várakozó helyiségében, rajta a bilinccsel. A panaszos mellett ráadásul két rendőr is ült, akik gondoskodtak a panaszos őrzéséről, ezért semmilyen jogszerű oka nem volt a rendőröknek arra, hogy a panaszost megbilincseljék és továbbra is bilincsben tartsák.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennél fogva

alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszerrel kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban. A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszennvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása. A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését

is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszer kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. vonatkozó rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Jelen ügy kapcsán a határozat V. részében kifejtettek alapján – figyelemmel az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben, valamint a rendőr által --n készített rendőri jelentésében foglaltakra – megállapítható, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdésekor a rendőr által angol nyelven közölt felszólításnak – miszerint kövesse őt az ügyintéző hivatali helyiségébe – nem tett eleget, megfordult és megkísérelt az épületbe visszamenni. Ekkor a rendőrök útjába álltak és az intézkedést kezdeményező rendőr megismételte angol nyelven a felszólítást, egyben közölte, hogy amennyiben ellenszegül, úgy kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor, amely felszólításnak a panaszos eleget tett. Ezt követően az ügyintéző helyiség bejáratához érve a panaszos ismét megfordult és újból megkísérelte az őt kísérő két rendőrt megkerülve az intézkedés alól magát kivonni. Erre figyelemmel az intézkedő rendőr tartott attól, hogy a testi kényszer alkalmazása nem járna kellő hatékonysággal, esetleg lökdösődést eredményezne, sérülést okozhatna, ezért úgy döntött, hogy a leghatékonyabb végrehajtás érdekében bilincset alkalmaz. Erre ismételten angol nyelven figyelmeztette a panaszost, egyben felszólította a bilincs alkalmazására. * órakor a panaszos kezeit előre helyzetbe megbilincselte, mivel a panaszos által tanúsított magatartására figyelemmel szökésétől lehetett tartani.

A panaszos az ügyintéző helyiségben továbbra sem tanúsított együttműködő magatartást, a tolmács segítségével hozzá intézett felszólításoknak nem tett eleget, a feltett kérdésekre nem válaszolt, tevékenységével meg kívánta hiúsítani az intézkedést megalapozó menekültügyi eljárást, ezért őrzésbiztonságának fenntartása érdekében vele szemben a bilincs alkalmazását az intézkedő rendőr fenntartotta.

A helyszínre * órakor érkezett a jogi képviselő, akit a panaszos láthatóan ismert, vele hajlandó volt kommunikálni. Erre a rendőr a szükséges mértékben tájékoztatta a jogi képviselőt az intézkedéssel kapcsolatban, egyben kérte a segítségét, hogy tájékoztassa a panaszost a vele szemben alkalmazott eljárásról. Ennek hatására a panaszos viselkedése együttműködővé vált, a kérdésekre választ adott, az utasításokat végrehajtotta. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása * órakor megszűnt.

A bilincselés, mint kényszerítő eszköz alkalmazására – a jelen határozat VII. részének 1) alpontjában rögzítettek figyelemmel – arra alapot adó, jogszerű rendőri eljárás során került sor.

A bilincs alkalmazására nem a Hivatal ügyintézője által kezdeményezett rendőri intézkedés megkezdésekor, hanem annak folyamán került sor, azt követően, hogy a panaszos magatartása alapján szökésétől, illetve az intézkedés hatálya alóli kivonási szándékától lehetett

megalapozottan tartani. E tények egyúttal azt is jelentik, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét kizárólag a panaszossal szembeni rendőri eljárás keretei között kell vizsgálni.

Figyelemmel a fentiekben részletezett körülményekre megállapítható az is, hogy a bilincs alkalmazására – a testi kényszer kikerülésével – az Rtv. 48. § c) pontja alapján kellő jogalap birtokában került sor, annak használata csak a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányban valósult meg, ekként a rendőrök az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegték meg.

A bilincs alkalmazásának módja tekintetében – figyelemmel a határozat V. részében írtakra – megállapítható, hogy a bilincs felhelyezésére oly módon került sor, hogy az a kéztőcsont és a kézfej között helyezkedett el, nem szorosan, mivel a bilincs és a panaszos csuklója közé annak lezárásakor az intézkedő rendőr egy ujját helyezte, ezzel is ellenőrizve annak esetleges szorosságát. A panaszos a bilincs felhelyezésekor a rendőr által feltett kérdés ellenére sem, illetőleg a későbbiek során sem jelezte, hogy a bilincselés fájdalmat okozna a számára. Amikor tolmács segítségével az intézkedő rendőr ismételten feltette a panaszosnak az erre irányuló kérdést, szintén nem jelzett erre vonatkozó sérelmet. A panaszos szabadítását követően azonban a jogi képviselő felé megjegyezte, hogy a bilincselés során fájdalmat érzett. Ekkor az intézkedő rendőr megkérdezte, hogy orvosi ellátást kér-e, azonban a panaszos azt felelte, hogy nem kér. A rendőr megjegyezte, hogy a bilincselést olyan körültekintő módon hajtotta végre, hogy azzal sem fájdalmat, sem sérülést nem okozhatott.

A jogi képviselő a panaszbeadványán ugyan rögzíti, hogy a panaszos semmi jelét nem mutatta annak, hogy ellenállt volna, vagy szándékában állt volna ellenállni a rendőri intézkedésnek, vagy az alól megpróbálta volna magát valamilyen módon kivonni, azonban a rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, miszerint ezen véleményét kizárólag személyes tapasztalatára alapozta, arra az észlelésére, ami a panaszost érintően a helyszínre érkezésekor, illetve azt követően tapasztalt. Emellett a jogi képviselő a rendelkezésre álló és vizsgálat tárgyává tett okirati bizonyítékok, különösen a rendőri jelentések bilincselés szükségességére vonatkozó adatait az eljárás folyamán nem vitatta, azok valóságtartalmát közvetlenül, illetve kifejezetten nem kérdőjelezte meg.

Tekintettel arra, hogy az ügyben rendelkezésre álló és a vizsgálat során értékelés alá vont rendőri jelentések közokiratnak minősülnek, egyben figyelemmel az előzőleg kifejtettekre, a jogi képviselő állításával szemben a rendőri jelentéseket fogadtam el bizonyítékként.

Nem vitatható, hogy a csuklóra helyezett bilincs – annak súlya miatt – fájdalomérzettel járhat, azonban kiemelendő, hogy azt a panaszos már csak az intézkedés végén és csak a jogi képviselőnek jegyezte meg, ezzel összefüggő esetleges orvosi ellátást pedig nem igényelt. Ugyanakkor a rendelkezésre álló okiratok adatai alapján a panaszosnak a bilincseléssel összefüggésben tényleges és látható, további kötelező intézkedéseket (orvosi vizsgálat, látület vétele) megalapozó sérülése nem keletkezett.

Mindezekre tekintettel megállapítottam, hogy a bilincselés alkalmazására jogszerű rendőri intézkedés keretei között került sor, amely megfelelt a vonatkozó jogszabályi rendelkezések által előírt követelményeknek, egyben az szükséges és arányos volt.

A fentiek alapján a panasz erre vonatkozó része alaptalan.

3) Előállítás időtartamáról szóló igazolás tartalmának hiányossága

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”.

A jogi képviselő megítélése szerint a panaszos részére kiállított igazolás szintén jogsértő, mert egyáltalán nem tartalmaz tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy milyen jogalappal állították elő a panaszost.

Megállapítható, hogy az igazolásnak csupán a személyi szabadság korlátozásának időtartamát kell tartalmaznia, további tartalmi elemek – előállítás jogalapja – rögzítését jogszabály nem írja elő, ezért az erre vonatkozó panasz alaptalan.

4) Nem megfelelő angol nyelvtudás

A jogi képviselő szerint a panaszossal nyilvánvalóan lehetett angol nyelven beszélni, ám az eljáró rendőrök közül egyikük sem beszélt vele angolul, amely körülmény fokozta a panaszos kiszolgáltatottságát.

A határozat V. részében rögzített rendőr által *-n készített rendőri jelentés részletesen tartalmazza az általa angol nyelven elhangzott kommunikációt.

A rendőri jelentés tartalmazza továbbá, hogy a Hivatal várakozó helyiségében tolmács is jelen volt, aki szintén rendelkezésre állt a rendőri intézkedés során, akinek a segítségét az intézkedő rendőr igénybe is vette, amely körülményre figyelemmel a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el tényként azzal, hogy a panaszosnak volt lehetősége, hogy az intézkedés során angol nyelven kommunikáljon.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

5) Panaszossal szemben tanúsított méltatlan bánásmód

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés alapján „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszabadságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés értelmében „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható”.

A jogi képviselő kiemelte, hogy a panaszos nő, akit nagyon megviselt, hogy négy férfi rendőr állította elő és egy férfi rendőr bilincselte meg. A panaszos eleve egy „traumatizált menedékkérő”, akivel szemben az eljáró rendőröknek mérlegelniük kellett volna, hogy nem véletlenül tartózkodik egy menekülttáborban, és azt is, hogy nő.

A határozat V. részében kifejtettek alapján megállapítható, hogy a panaszossal szemben foganatosított elfogáskor a rendőr, mint intézkedő rendőr, a másik rendőr, mint intézkedést biztosító rendőr és a Hivatal ügyintézője volt jelen.

A panaszos előállítására a Hivatal várakozó helyiségébe került sor, ahol az intézkedő rendőr, az intézkedést biztosító rendőr, a Hivatal ügyintézői és a tolmács voltak jelen.

A rendőr által *-n készített jelentés tartalmazza, hogy az intézkedése során tekintettel volt a panaszos nemére, a helyzetére – mint menedékkérő – ugyanakkor kellő határozottsággal járt el az intézkedés eredményes végrehajtása érdekében. Különös figyelmet fordított arra, hogy a végrehajtás ne történjen megalázó módon.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendelkezésre álló, a III. részben felsorolt bizonyítási eszközök (jelentések) a jogi képviselő állításának – miszerint a panaszossal szemben két (férfi) rendőr kezdeményezett intézkedést, akik közül a rendőr, mint intézkedő rendőr alkalmazott bilincset – az ellenkezőjét bizonyítják, az intézkedés megkezdésekor ugyanis jelen volt a Hivatal (hölgy) ügyintézője is.

A jogi képviselő saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel.

Bár az intézkedő rendőr valóban férfi volt, az intézkedés során figyelemmel volt a panaszos nemére, helyzetére. Sem az Rtv., sem annál magasabb vagy alacsonyabb jogforrás nem tartalmaz kötelező előírást arra vonatkozóan, hogy rendőri intézkedést kizárólag az intézkedéssel érintett személlyel azonos nemű rendőr folytathat le. E tényre figyelemmel a jelen ügyben az intézkedéssel összefüggő jogszerű bánásmód törvényi követelménye nem sérült – illetve fogalmilag nem is sérülhetett – pusztán azon körülmény folytán, hogy a panaszossal szemben az intézkedést vele nem azonos nemű szolgálati személyek folytatták le.

A jogi képviselő a panaszbeadványában hivatkozott arra is, hogy a rendőrök a megbilincselte panaszost a Hivatal egyik udvarra néző, de ajtó nélküli ráccsal ellátott helyiségében tartották, így a panaszost ebben az állapotában többen láthatták és látták is.

Az ügyben az ellenkező állítások értékelése során a III. részben hivatkozott rendőri jelentések közokirati minősége alapján – a jogi képviselő által előadottak – az azokban foglaltakat fogadtam el, megállapítva, miszerint a rendőrök az intézkedésük során nem tanúsítottak méltatlan bánásmódot a panaszossal szemben.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

VIII.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján *„Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni”*.

A Panasztestület állásfoglalása szerint elvárható a rendőrségtől, hogy csak jogerős vagy előzetesen végrehajtható döntések végrehajtásában működjön közre, tehát ezt a két körülményt a megkeresés alapján a rendőrségnek ellenőriznie kell. A végzés dátuma *. Az

időzés kibocsátás nélküli elutasítása tárgyaláson kívül hozott döntés, így arról a jogi képviselő csak kézbesítés útján szerezhethet tudomást. Mindezek alapján megállapítható, hogy *-n a 30 napos határidő még bizonyosan nem telt el, így kérdéses volt, hogy a döntés végrehajtható-e. A Panasztestület álláspontja szerint mulasztott a rendőrség akkor, amikor nem ellenőrizte, hogy a panaszossal szemben valóban fennállnak-e az Rtv. 33. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek. Ennek alapján a rendőrség mulasztott akkor, amikor a megkeresés alapjául szolgáló végzés jogerejét, illetve végrehajthatóságát nem ellenőrizte és e nélkül működött közre a végrehajtásban, és foganatosított elfogást és előállítását.

A Panasztestület álláspontjával az alábbiak szerint nem értek egyet.

A határozat V. részében kifejtettek alapján megállapítást nyert, hogy *-n a Hivatal egyik ügyintézője a Rendőrkapitányság tudomására hozta, hogy a * szám alatti Befogadó Állomás területén két személy – egy guineai férfi és egy nigériai nő, a panaszos – menedékkérő, akikkel szemben menekültügyi eljárás volt folyamatban, jogellenesen tartózkodtak Magyarország területén. E bejelentés alapján kapott utasítás szerint jelentek meg a helyszínen a rendőrök.

A rendőröket a kiérkezésükkor a helyszínen a Hivatal két ügyintézője fogadta, akik a rendőrség együttműködését kérték a két fő menekült – köztük a panaszos – elfogásában, valamint a menekültügyi eljárás lefolytatásának idejéig azok őrzésében, majd őrzött szállásra történő átkísérésében.

A helyszínen a két rendőr a Hivatal ügyintézőjével kísérelte meg a panaszos felkutatását. A Hivatal ügyintézője a befogadó állomás bejáratától balra lévő utca középső részén azonosította a panaszost, aki az egyik épületből lépett ki. Ekkor a panaszost a rendőr intézkedés alá vonta és a menekültügyi eljárás lefolytatása, a kiutasítást megelőző őrizetbe vétel végrehajthatóságának biztosítása céljából elfogta és Hivatal ügyintézői helyiség bejáratához előállította.

Egy korábbi eset kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) 24.K.31.320/2016/7. számú ítéletében megállapította, hogy „(...) a rendőrségnek nem volt feladata a hatósági intézkedés jogalapjának, illetőleg jogszerűségének vizsgálata, mivel a rendőrség erre sem szakértelemmel, sem jogszabályi felhatalmazással nem rendelkezik, de a jogbiztonság alaptörvényi követelményét is sértené, ha a biztosítást végző rendőr a hatósági intézkedés jogosságát vitatná, avagy vizsgálná, figyelemmel arra is, hogy a rendőrség egyetlen közigazgatási hatóságnak sem feleltes szerve (...)”.

A Bíróság kifejtette továbbá, hogy „(...) a határozat ellen csak az ügyfél, vagy az a személy élhet jogorvoslattal, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a fellebbezést pedig csak az arra hatáskörrel rendelkező, illetékes közigazgatási szerv bírálhatja el, ezért a rendőrség ezen okok miatt sem volt jogosult a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára (...)”.

Megállapítható, hogy a rendőrség feladatai körében nem tartalmaz kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy a rendőrségnek más hatósági jogkör gyakorlására feljogosított hatóság eljárásának törvényességi felügyeletét – a döntés jogerejének és végrehajthatóságának vizsgálatát – el kellene látnia. Ilyen a közigazgatás valamennyi lehetséges ágazatára kiterjedő szakismerettel a rendőr nem is rendelkezik, jogszabályi előírás hiányában nem is kell, hogy rendelkezzen. Erre figyelemmel a rendőröknek nem volt sem lehetőségük, sem feladatuk a Hivatal munkatársainak helyszínen történt bármilyen jellegű intézkedésének, eljárási cselekményei törvényességének felülvizsgálata.

A Panasztestület a kényszerítőeszköz használatának jogszerűsége tárgyában kifejtette, hogy mivel a panaszos elfogása és előállítása jogszerűtlen volt, ezért álláspontja szerint az előállítás érdekében alkalmazott kényszerítő eszköz használata is jogszerűtlen volt.

A határozat V. részében kifejtettek alapján – figyelemmel az elfogás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben, valamint a rendőr által --n készített rendőri jelentésében foglaltakra – megállapítható, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdésekor a rendőr által angol nyelven közölt felszólításnak – miszerint kövesse őt az ügyintéző hivatali helyiségébe – nem tett eleget, megfordult és megkísérelt az épületbe visszamenni. Ekkor a rendőrök az útjába álltak és egyikük megismételte angol nyelven a felszólítást, egyben közölte, hogy amennyiben ellenszegül, úgy kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor, amely felszólításnak a panaszos eleget tett. Ezt követően az ügyintéző helyiség bejáratához érve a panaszos ismét megfordult és újból megkísérelte az őt kísérő két rendőrt megkerülve az intézkedés alól magát kivonni. Erre figyelemmel az intézkedő rendőr tartott attól, hogy a testi kényszer alkalmazása nem járna kellő hatékonysággal, esetleg lökdösődést eredményezne, sérülést okozhatna, ezért úgy döntött, hogy a leghatékonyabb végrehajtás érdekében bilincset alkalmaz. Erre ismételt angol nyelven figyelmeztette a panaszost, egyben felszólította a bilincs alkalmazására. * órákor a panaszos kezeit előre helyzetbe megbilincselte, mivel a panaszos által tanúsított magatartására figyelemmel szökésétől lehetett tartani.

A panaszos az ügyintéző helyiségben továbbra sem tanúsított együttműködő magatartást, a tolmács segítségével hozzá intézett felszólításoknak nem tett eleget, a feltett kérdésekre nem válaszolt, tevékenységével meg kívánta hiúsítani az intézkedést megalapozó menekültügyi eljárást, ezért őrzésbiztonságának fenntartása érdekében vele szemben a bilincs alkalmazását az intézkedő rendőr fenntartotta.

A helyszínre * órákor érkezett a jogi képviselő, akit a panaszos láthatóan ismert, vele hajlandó volt kommunikálni. Erre a rendőr a szükséges mértékben tájékoztatta a jogi képviselőt az intézkedéssel kapcsolatban, egyben kérte a segítségét, hogy tájékoztassa a panaszost a vele szemben alkalmazott eljárásról. Ennek hatására a panaszos viselkedése együttműködővé vált, a kérdésekre választ adott, az utasításokat végrehajtotta. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása * órákor megszűnt.

Figyelemmel a fentiekben részletezett körülményekre, valamint a határozat VII. rész 2) pontjában hivatkozott jogszabályokra megállapítható, hogy a bilincs alkalmazására – a testi kényszer kikerülésével – az Rtv. 48. § c) pontja alapján kellő jogalap birtokában került sor, annak használata csak a szükséges mértékben az elérni kívánt céllal arányban került sor, ezért a rendőrök az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegték meg.

A bilincs alkalmazásának módja tekintetében – figyelemmel a határozat V. részében írtakra – megállapítható, hogy a bilincs felhelyezésére oly módon került sor, hogy az a kéztőcsont és a kézfej között helyezkedett el, nem szorosan, mivel a bilincs és a panaszos csuklója közé annak lezárásakor az intézkedő rendőr egy ujját helyezte, ezzel is ellenőrizve annak esetleges szorosságát. A panaszos a bilincs felhelyezésekor a rendőr által feltett kérdés ellenére sem, illetőleg a későbbiek során sem jelezte, hogy a bilincselés fájdalmat okozna a számára. Amikor tolmács segítségével az intézkedő rendőr ismételt feltette a panaszosnak az erre irányuló kérdést, szintén nem jelzett erre vonatkozó sérelmet. A panaszos szabadítását követően azonban a jogi képviselő felé megjegyezte, hogy a bilincselés során fájdalmat érzett. Ekkor az intézkedő rendőr megkérdezte, hogy orvosi ellátást kér-e, azonban a panaszos azt felelte, hogy nem kér.

a rendőr megjegyezte, hogy a bilincselést olyan körültekintő módon hajtotta végre, hogy azzal sem fájdalmat, sem sérülést nem okozhatott.

Tekintettel arra, hogy az ügyben rendelkezésre álló és a vizsgálat során értékelés alá vont rendőri jelentések közokiratnak minősülnek, egyben figyelemmel a fentiekben kifejtettekre, a jogi képviselő állításával szemben a rendőri jelentéseket fogadtam el bizonyítékként.

Nem vitatható, hogy a csuklóra helyezett bilincs – annak súlya miatt – fájdalomérzettel járhat, azonban kiemelendő, hogy azt a panaszos már csak az intézkedés végén és csak a jogi képviselőnek jegyezte meg, ezzel összefüggő esetleges orvosi ellátást pedig nem igényelt. Ugyanakkor a rendelkezésre álló okiratok adatai alapján a panaszosnak a bilincseléssel összefüggésben tényleges és látható, további kötelező intézkedéseket (orvosi vizsgálat, láttelelet vétele) megalapozó sérülése nem keletkezett.

Mindezekre tekintettel a bilincselés alkalmazására jogszerű rendőri intézkedés keretei között került sor, amely megfelelt a vonatkozó jogszabályi rendelkezések által előírt követelményeknek, egyben az szükséges és arányos volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340/B. § (1), (2) bekezdés, 394/B. § (1) bekezdés, 397/I. § (1) bekezdés, 397/J. § b) pontja;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. § (7), (9) bekezdés, 1. § (1) bekezdés (2) bekezdés a), b), c) pontja, 13. § (1) bekezdés, 33. § (1) bekezdés f) pontja, 47. §, 48. §, 15. § (1), (2) bekezdés, 33. § (4) bekezdés;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 39. § (1), (2) bekezdés, 41. § (1) bekezdés d) pontja.

Budapest, 2017. július 12.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány